

Scéim 2010 - 2013

na Roinne Cosanta

faoi Alt 15

d'Acht na dTeangacha Oifigiúla, 2003

CLÁR ÁBHAR

Caibidil	Teideal	Leathanach
1	Brollach agus Cúlra	
1.1	Brollach	1
1.2	An Scéim Teanga a Ullmhú	1
1.3	Ábhar na Scéime Teanga	1
1.4	Dáta thosach feidhme na Scéime	1
1.5	Forbhreathnú ar an Roinn Cosanta	1/2
1.6	Custaiméirí agus Páirtithe Leasmhara	2
1.7	Measúnú ar a mhéid agus atá seirbhísí ar fáil trí Ghaeilge cheana féin	2
2	Cur ar Fáil Sheirbhísí/Ghníomhaíochtaí Ginearálta na Roinne	
2.1	Bealaí cumarsáide leis an bpobal	3
2.2	Seirbhísí i mBéarla amháin	3
2.3	Seirbhísí i nGaeilge agus i mBéarla	3
2.4	Seirbhísí i nGaeilge amháin	3
2.5	Láithreán Gréasáin na Roinne	4
2.6	Óráidí agus Ráitis	4
2.7	Pointí teagmhála leis an bPobal	4
2.8	An Líonra Gaeilge	4
3	Feabhsú seirbhísí le cur ar fáil go dátheangach	
3.1	Seirbhísí Lán-dátheangacha	5
3.2	Earcaíocht agus Athsholáthar	6
3.3	Oiliúint agus Forbairt	6
3.4	DNET	6/7
3.5	Logainmneacha Gaeltachta	7
4	Monatóireacht agus Leasú	8
5	An Scéim Chomhaontaithe a Fhoilsiú	9

CAIBIDIL 1

Brollach agus Cúlra

1.1 Brollach

D'ullmhaigh an Roinn Cosanta an dara Scéim seo, a chlúdaíonn an tréimhse 2010 – 2013, de bhun Acht na dTeangacha Oifigiúla, 2003. Forálann an tAcht d'ullmhú scéime reachtúla ag comhlachtaí poiblí a leagann amach na seirbhísí a chuirfidh siad ar fáil:-

- ❑ trí mheán na Gaeilge
- ❑ trí mheán an Bhéarla
- ❑ trí mheán na Gaeilge agus an Bhéarla

chomh maith leis na bearta a ghlacfar chun cinntiú go gcuirfear aon seirbhís nach gcuireann an Roinn ar fáil trí mheán na Gaeilge ar fáil i bhfráma ama aontaithe.

1.2 An Scéim Teanga a Ullmhú

Faoi alt 13 den Acht, chuaigh an Roinn i mbun próiseas comhairliúcháin phoiblí agus chuir sí fógra i nuachtáin náisiúnta ag iarraidh ar bhaill den phobal agus ar pháirtithe leasmhara a gcuid tuairimí faoin Scéim a chur faoina bráid. Freisin scaipeadh an fógra chuig baill foirne laistigh den Roinn agus chuig comhaltaí d'Óglaigh na hÉireann. Threoraigh na tuairimí agus na moltaí a cuireadh ar aghaidh ullmhú na Scéime. Ba mhaith leis an Roinn anois buíochas a ghabháil leo siúd a bhí rannpháirteach as a ról luachmhar.

1.3 Ábhar na Scéime Teanga

Tógann an Scéim ar na gealltanais atá leagtha amach i gcéad Scéim na Roinne a chuaigh i bhfeidhm in 2007. Tógann sí freisin ar phrionsabail na Seirbhíse Custaiméara ar Ardchaighdeán agus ar na gealltanais atá leagtha amach sa Phlean Gníomhaíochta um Sheirbhís Chustaiméara agus sa Chairt Custaiméara chun cinntiú gur féidir le custaiméirí ar mian leo gnó a dhéanamh trí Ghaeilge déanamh amhlaidh. Cuimsíonn sé gealltanais chun measúnú a dhéanamh ar bhonn leanúnach, ar an éileamh ar sheirbhísí trí Ghaeilge agus chun cinntiú go leanfaidh an Roinn uirthi ag freastal ar an éileamh seo ar bhealach beartaithe.

1.4 Dáta Thosach Feidhme na Scéime

Dheimhnigh an tAire Gnóthaí Pobail, Comhionannais agus Gaeltachta an Scéim. Tabharfar feidhm don Scéim le héifeacht ó 25 Deireadh Fómhair 2010 agus fanfaidh sí i bhfeidhm ar feadh thréimhse trí bliana ón dáta sin nó go ndéanfar Scéim nua dheimhniú, cibé acu is deireanaí .

1.5 Forbhreathnú ar an Roinn Cosanta

Bunaíodh an Roinn Cosanta le hAcht na n-Airí agus na Rúnaithe, 1924 agus sannann an tAcht di “riara agus gnó Fórsaí Cosanta Mileata Shaorstáit Éireann do thógáil, do thréineáil, do chó-ghléasa, do choinneáil suas, do ghléasa, do bhainistí, do smachtú, do regleáil, agus do stiúru do réir dlí”.

Is é príomhról eilimint shibhialta na Roinne ná tacú leis an Aire mar an gCeann Roinne, go háirithe trí chomhairle agus thacaíocht bheartais a sholáthar maidir le cúrsaí Cosanta. Cuimsíonn sé sin cabhrú le beartas a cheapadh agus beartas a chur i bhfeidhm de réir mar a threoraíonn an tAire chomh maith le feidhmeanna riaracháin. Is é an tArd-Rúnaí príomhchomhairleoir an Aire maidir le beartas cosanta.

Forálann na hAchtanna Cosanta 1954 go 2007 an bunús reachtúil d'Óglaigh na hÉireann. Forálann an reachtaíocht gurb é Ceanncheathrú Óglaigh na hÉireann (DFHQ) eilimint mhíleata Óglaigh na hÉireann. Déanann Óglaigh na hÉireann Scéim ar leithligh faoi Acht na dTeangacha Oifigiúla agus tá DFHQ cuimsithe laistigh den scéim sin.

1.6 Custaiméirí agus Páirtithe Leasmhara

Cuireann an Roinn seirbhísí ar fáil don phobal trí Ranna agus ghníomhaireachtaí Rialtais eile go príomha agus mar sin níl ach teagmháil dhíreach theoranta aici leis an bpobal i gcoitinne. Ach nuair a théann baill den phobal i dteagmháil leis an Roinn, chun eolas a fháil nó le fiosruithe, pléann na brainsí cuí laistigh den Roinn leo. Tá ról tábhachtach ag Preasoifig na Roinne maidir le heolas a chur in iúl don phobal níos leithne.

1.7 Measúnú ar a mhéid agus atá seirbhísí ar fáil trí Ghaeilge cheana féin

Cuireann an Roinn roinnt seirbhísí ar fáil go dátheangach faoi láthair, mar shampla, tá foilseacháin chorparáideacha na Roinne – a cuid Ráiteas Straitéise, Tuarascálacha Bliantúla agus Cairteacha Custaiméara – ar fáil i nGaeilge agus i mBéarla .

Rinneadh roinnt gealltanais sa chéad Scéim chun feabhas a chur ar an leibhéal de sheirbhísí i nGaeilge. Tá na gealltanais sin go léir comhlíonta. Is é cuspóir na Dara Scéime ná leanúint ar aghaidh ag comhlíonadh na ngealltanais sin agus an leibhéal seirbhíse a fheabhsú níos mó thar thréimhse na Scéime (2010-2013) trí chultúr dearfach a fhorbairt a spreagann úsáid na Gaeilge laistigh den Roinn agus sa phlé lenár gcuid custaiméirí.

CAIBIDIL 2

Cur ar fáil Sheirbhísí/Gníomhaíochtaí Ginearálta na Roinne

Sa chaibidil seo leagtar amach na bealaí ina gcuireann an Roinn a cuid seirbhísí ar fáil faoi láthair trí Bhéarla amháin, trí Ghaeilge agus Bhéarla agus trí Ghaeilge amháin.

2.1 I measc na modhanna cumarsáide leis an bpobal tá na modhanna seo a leanas:-

- Seirbhísí Teileafóin
- Preaseisiúintí
- Comhfhreagras Scríofa
- Ríomhphost
- Láithreáin Ghréasáin
- Bileoga Eolais
- Foirmeacha Iarratais

2.2 Seirbhísí i mBéarla amháin

Leanfar ar aghaidh ag déanamh tuarascálacha atá dírithe ar ghrúpaí speisialaithe, na tuarascálacha sin nach bhfuil moltaí beartais iontu agus a bhfuil scaipeadh teoranta acu a eisiúint i mBéarla amháin le linn thréimhse na scéime.

2.3 Seirbhísí i nGaeilge agus i mBéarla

- Tá líon cainteoirí Gaeilge bunaithe ar bhonn deonach chun cabhrú le Brainsí seirbhísí a chur ar fáil trí Ghaeilge. Ina theannta sin, tá liosta d'aistritheoirí creidiúnaithe ar fáil chun tacú le seachadadh seirbhísí trí Ghaeilge.

Bíonn doiciméid chorpáraídeacha na Roinne ar fáil freisin i mBéarla agus i nGaeilge araon mar seo a leanas:-

- Tuarascáil Bhliantúil
- Ráiteas Straitéise
- Plean Gníomhaíochta um Sheirbhís Chustaiméara
- Cairt Chustaiméara
- Leabhair Thagartha Alt 15 & 16 (faoi na hAchtanna um Shaoráil Faisnéise)

2.4 Seirbhísí i nGaeilge amháin

Níl aon Bhraintí sa Roinn a cheanglaítear orthu seirbhísí a sholáthar i nGaeilge amháin.

2.5 Láithreán Gréasáin na Roinne

Is é Láithreán Gréasáin na Roinne ná www.defence.ie. Is é an beartas reatha ná cinntiú go mbíonn gach doiciméad corparáideach (leagtha amach thuas) a chuirtear ar fáil i nGaeilge ar fáil ar láithreán gréasáin na Roinne i nGaeilge freisin.

2.6 Óráidí agus Ráitis

Leanfar ar aghaidh ag déanamh óráidí agus ráitis, lena n-áirítear iad siúd a dhéanann an tAire agus an tAire Stáit, a chur ar fáil sa teanga (sna teangacha) ina ndéantar iad a sheachadadh.

2.7 Pointí teagmhála leis an bPobal

Is gnách gurb iad na baill foirne fáiltithe agus lasc-chláir an chéad phointe teagmhála leis an bpobal. Seo a leanas beartas na Roinne:-

- Tugann baill foirne fáiltithe/lasc-chláir ainm na Roinne i nGaeilge;
- Tá na beannachtaí bunúsacha sa Ghaeilge ar eolas ag na baill foirne fáiltithe/lasc-chláir;
- Tá socrúithe oiriúnacha i bhfeidhm ionas go bhféadann siad baill den phobal a chur i dteagmháil, gan mhoill, leis an oifigeach atá freagrach as an tseirbhís a theastaíonn a chur ar fáil trí Ghaeilge.

2.8 An Líonra Gaeilge

Leanfaidh an Líonra Gaeilge sa Roinn, a bunaíodh le linn na chéad scéime, air ag feidhmiú na scéime agus ag cabhrú le hí a chur i bhfeidhm.

CAIBIDIL 3

Feabhsú Seirbhísí le cur ar fáil go dátheangach

Leagann an chaibidil seo amach na bearta a dtabharfaidh an Roinn Cosanta fúthu chun seirbhísí i nGaeilge a fheabhsú. Cuirfear na bearta sin i bhfeidhm i gcaitheamh na tréimhse a mbeidh an Scéim i bhfeidhm lena linn.

3.1 Seirbhísí Dátheangacha

De réir na ngealltanas atá cuimsithe sa chéad scéim:

- ❑ Beidh gach foirm iarratais/eolais agus bileog fós lán-dátheangach (laistigh den chlúdach céanna, ach amháin áit nach féidir é sin a dhéanamh mar gheall ar mhéid, nádúr nó leagan amach an ábhair) agus déanfar aon fhoirmeacha agus bhileoga atá fós ann lán-dátheangach de réir mar a éagann na stoic reatha agus mar a phriontáiltear bileoga nua.
- ❑ Tá rochtain ag gach Brainse ar líon cainteoirí Gaeilge atá ar fáil dóibh chun seirbhísí a chur ar fáil i nGaeilge nuair a iarrtar orthu agus leanfaidh an rochtain sin ar aghaidh. Mar thoradh air sin beifear in ann a chinntiú go mbeidh seirbhís dhátheangach ar fáil ó gach Brainse.
- ❑ Beidh “Leathanach Baile” agus leathanach “Fúinn” na Roinne ar fáil i mBéarla agus i nGaeilge araon. Leanfaidh an Roinn uirthi, ar bhonn céimnitheach thar shaolré na Scéime, ag cur leis an méid ábhair i nGaeilge atá ar fáil ar a láithreán gréasáin www.defence.ie trí théacs agus ghrafaicí na nasc leis an “Leathanach Baile” leis agus an leathanach “Fúinn” a chur ar fáil i nGaeilge agus i mBéarla araon.
- ❑ Cinnteoidh an Roinn ó thús na Scéime go gcuirfear gach foilseachán lena n-áirítear bileoga agus bróisiúir eolais a chuirtear ar fáil i nGaeilge nó go dátheangach, ar fáil ar an láithreán gréasáin i nGaeilge agus i mBéarla araon.
- ❑ Cinnteoidh an Roinn áit a bhfuil láithreáin ghréasáin nua á dtabhairt isteach nó áit a bhfuil láithreáin ghréasáin á n-uasghrádú go mbeidh an t-ábhar statach dátheangach.
- ❑ Ní chuireann an Roinn seirbhísí idirghníomhacha ar fáil don phobal faoi láthair. Má chuirtear seirbhísí idirghníomhacha ar fáil amach anseo, tabharfar isteach iad sa dá theanga ag an am céanna.
- ❑ Tá na córais ríomhaire reatha comhlíontach ó thaobh na Gaeilge. Beidh aon chórais ríomhaire nua a shuiteálfadh an Roinn nó a shuiteálfar ar a son comhlíontach ó thaobh na Gaeilge freisin.
- ❑ Tá seoladh ríomhphoist ilchineálach bunaithe le haghaidh fiosruithe i nGaeilge - Eolas@defence.irlgov.ie. Dá réir sin, leanfar ar aghaidh ag déileáil le fiosruithe de réir na gcaighdeán reatha um sheirbhís ardchaighdeán do chustaiméirí.

- ❑ Tá eolas párólla, áit a bhfuil sé ar fáil go leictreonach, ar fáil sa dá theanga agus tá an leagan páipéir (Duillín Pá agus Pá-ordú/ Duillín Pá) lán-dátheangach.
- ❑ Cuirfidh an Roinn an ráiteas “Cuirfear fáilte roimh chomhfhreagras i na Gaeilge” ar an bpáipéarachas nua go léir.
- ❑ Foilseofar doiciméid nach leagann amach moltaí i dtaobh beartais phoiblí, doiciméid faoi bheartas inmheánach agus doiciméid de nádúr teicniúil a scaiptear go teoranta i nGaeilge le linn na dara Scéime, áit a n-éileofar roimh ré go bhfoilseofaí iad i nGaeilge.
- ❑ Eiseoidh an Roinn 20% de phreas-eisiúintí in aghaidh na bliana i nGaeilge ag an am céanna leis an leagan Béarla, Cuirfear iad siúd ar fáil ar láithreán gréasáin na Roinne freisin.

3.2 Earcaíocht agus Socrú

Tharla láimhdeachas mór foirne mar thoradh ar dhílárú chuig an Droichead Nua, Co. Chill Dara in 2010. Tá cuid mhór de na cainteoirí Gaeilge sa Roinn a bhí lonnaithe i mBaile Átha Cliath bogtha chuig Ranna eile sula mbogfaidh siad chuig an ionad díláraithe nua. Chun cinntiú go mbeidh líon cainteoirí Gaeilge ar fáil fós seo a leanas a dhéanfaidh an Roinn:-

- ❑ Leanfaidh sí uirthi ag déanamh measúnaithe ar oilteacht ball foirne nua a thagann isteach sa Roinn ó thaobh na Gaeilge;
- ❑ Leanfaidh sí uirthi ag lorg oibrithe breise chun seirbhísí Gaeilge a sholáthar ar bhonn deonach.

3.3 Oiliúint agus Forbairt

Tá an Rannóg Oiliúna agus Forbartha geallta chun oiliúint a sholáthar do gach ball foirne de réir an Chóras Bainistíochta agus Forbartha Feidhmíochta chun forbairt ghinearálta na mball foirne laistigh den Roinn a fheabhsú. Chun feabhas a chur ar ár gcuid seirbhísí i nGaeilge leanfaimid orainn:-

- ❑ Ag fógairt gach cúrsa Gaeilge atá ar fáil do bhail foirne;
- ❑ Ag déanamh cúrsaí Gaeilge a mheasúnú go rialta chun a dheimhniú a éifeachtaí is atá siad maidir le riachtanais na Roinne a chomhlíonadh;
- ❑ Ag cuimsiú feasachta faoin nGaeilge in oiliúint Ionductaithe agus Seirbhíse Custaiméara chun cinntiú go mbeidh baill foirne ar a n-eolas faoin tábhacht a bhaineann le beartas dátheangach a chur i bhfeidhm sa Roinn;
- ❑ Ag éascú ball foirne atá ag freastal ar ranganna Gaeilge, lena n-áirítear le linn uaireanta oibre;
- ❑ Ag cuimsiú modúil faoi Acht na dTeangacha Oifigiúla sa Chlár Ionductaithe chun feasacht a mhéadú.

3.4 DNET

Sannfaidh an Roinn áit don Ghaeilge ar láithreán Inlín na Roinne, DNET, chun cabhrú le bail foirne seirbhísí a sheachadadh trí Ghaeilge. San áit sin beidh:-

- ❑ Ainmneacha na mball foirne atá ar fáil chun déileáil le fiosruithe trí Ghaeilge
- ❑ Foclóir Gaeilge/Béarla agus Foclóir Béarla/Gaeilge
- ❑ Liosta d'aistritheoirí creidiúnaithe
- ❑ Frásaí Gaeilge a úsáidtear go coitianta
- ❑ Teachtaireachtaí samplacha 'as láthair ón oifig' agus teachtaireachtaí ríomhphoist samplacha
- ❑ Eolas faoi chúrsaí oiliúna Gaeilge
- ❑ Cóipeanna d'Acht na dTeangacha Oifigiúla agus de Scéimeanna

- ❑ Naisc ar líne leis na láithreáin aitheanta um théarmaíocht na Gaeilge www.focal.ie agus www.gaeilge.ie

3.5 Logainmneacha Gaeltachta

Úsáidfidh an Roinn an leagan oifigiúil de na leaganacha Gaeltachta mar atá dearbhú san Ordú Logainmneacha (Ceantair Ghaeltachta) 2004.

CAIBIDIL 4

Monatóireacht agus Leasú

Déanfaidh an Coiste Comhairleach Bainistíochta athbhreithniú ar fheidhmiú na Scéime seo. Cabhróidh an tOifigeach Seirbhíse Custaiméara, na Bainisteoirí Líne agus an Líonra Gaeilge leo leis an obair sin.

Áireoidh an tOifigeach Seirbhíse Custaiméara ceisteanna maidir le sásamh faoi sholáthar seirbhísí trí Ghaeilge i suirbhéanna custaiméara amach anseo, agus le cabhair ón Líonra Gaeilge, déanfaidh sé/sí monatóireacht ar an éileamh ar sheirbhísí na Gaeilge thar shaolré na Scéime.

Áireofar tuairisc ar dhul chun cinn maidir le gealltanais i dTuarascáil Bhliantúil na Roinne.

CAIBIDIL 5

An Scéim Chomhaontaithe a Fhoilsiú

Déanfar an scéim a fhógairt don Phobal i gCoitinne mar seo a leanas:-

- ❑ Preaseisiúint;
- ❑ í a scaipeadh chuig na gníomhaireachtaí cuí, chuig na comhlachtaí poiblí agus na páirtithe a thug aighneachtaí don Roinn;
- ❑ Láithreán Gréasáin na Roinne.

Freisin tapóidh an Roinn an deis agus í ag idirghníomhú le custaiméirí ó lá go chéile, na seirbhísí a chuireann sí ar fáil trí Ghaeilge a chur chun cinn agus a fhógairt, lena n-áirítear:-

- custaiméirí a chur ar a n-eolas go díreach ar bhonn réamhghníomhach go bhfuil sé de rogha acu plé leis an Roinn trí Ghaeilge, mar shampla trí fhógraí a thaispeáint i gceantair fháiltithe ag sonrú na seirbhísí Gaeilge atá ar fáil agus freisin tríd na seirbhísí sin a thaispeáint go soiléir ar láithreán gréasáin na Roinne;
- trí fhonótaí ar bhileoga eolais agus fhoirmeacha iarratais áirithe ag cur in iúl go bhfuil na doiciméid sin ar fáil i nGaeilge freisin (áit nach bhfuil ábhar priontáilte dátheangach ar fáil faoi aon chlúdach amháin).

Tá cóip den scéim seo seolta ar aghaidh chuig Oifig Choimisinéir na dTeangacha Oifigiúla.

Is é an leagan Béarla den doiciméad seo an bunleagan.